

**“IQTISODIY TADQIQOTLARGA
ASOSLANGAN OLIY MA’LUMOTLI
IQTISODCHI KADRLARNI
TAYYORLASH: MUAMMOLAR VA
INNOVATSION YECHIMLAR”
MAVZUSIDAGI**

**XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA
MATERIALLARI TO‘PLAMI**

I

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO VILOYATI HOKIMLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

**“Iqtisodiy tadqiqotlarga asoslangan oliy ma'lumotli iqtisodchi
kadrlarni tayyorlash: muammolar va innovatsion yechimlar”**

mavzusidagi

xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to'plami, 2023 yil 6-7

iyun

I JILD

**Collection of materials of the international scientific and practical
conference "Training highly educated economists based on
economic research: problems and innovative solutions", June 6-7,
2023**

I VOLUME

**Сборник материалов международной научно-практической
конференции «Подготовка высокообразованных экономистов
на основе экономических исследований: проблемы и
инновационные решения», 6-7 июня 2023 г.**

ТОМ I

Buxoro – Bukhara – Бухара – 2023

Abdurakhmanov Javlonbek, Karimjanova Ra'nokhon. The importance of logistics in foreign trade processes with the countries of the eurasian union	299
Абдувохидов Акмал Абдулазизович, Олимова Нодира Хамракуловна, Практика использования цифровой и медийной рекламы в Узбекистане.....	301
Olimova Nodira Khamrakulovna, Kuznetsova Elvira Rudolfovna. Effective use of an innovative marketing strategy to meet the needs of consumers in the development of the services market	303
Usmonova Mohigul Mansur Qizi. Jamiyatda xotin-qizlarning iqtisodiy faolligini oshirish va tadbirkorligini rivojlantirish	304
Murodillayev Sardorbek Bahodir o'g'li. Transport infratuzilmasini rivojlantirish jihatlari.....	305
O'razaliyev Faxriddin Baxriddinovich. Turizm sohasi iqtisodiyot drayveri sifatida: salohiyat va imkoniyatlar	307
Aliqulov Humoyun. "Yashil iqtisodiyot"ga o'tish – barqaror rivojlanish maqsadlari mezon.....	308
Soliyeva Gulbahor Axmadjanovna. Raqamli iqtisodiyot sharoitida savdoni boshqarishning o'ziga xos xususiyati	309
Каримжанова Раънохон Махмудовна. Носиров Хусниддин Хусанбой ўғли. Наманган вилоятида туристик хизматлар ва унинг ўзига хос хусусиятлари	312
Ахмедов Музаффар Шокиржонович, Корхоналар ижтимоий-иқтисодий муаммоларини бартараф этишда персонал мотивациясининг ўрни	314
Илёсов Асроржон Ахроржон ўғли, Саноат ишлаб чиқаришдаги илғор рақамли технологиялар ва инновацион тараққиёт.....	315
Maxmutov Akbar. Baliqchilik tarmog'ida beriladigan imtiyozlar.....	316
Шамсутдинова Алсу Шамилевна. Современные решения проблем финансирования высшего профессионального образования путем предоставления льготных кредитных программ коммерческими банками Узбекистана	318
Буранова Лола Вахобовна. Методологические аспекты оценки финансового потенциала	320
To'uchieva Nodira, Kubayev Shahobiddin. Iqtisodiyotning dolzarb ilmiy muammolari	322
Achilov Abror Niyatqobilovich, Mamajonova Shaxrizoda. Transport logistika tizimini tashkil etishning iqtisodiy ahamiyati	323
Ro'zimurodova Zarina. Ayollar tadbirkorligi - iqtisodiyotni rivojlantirishning istiqbolli salohiyati	325
Гашизова Динара. Особенности и пути совершенствования бухгалтерского учета нефтяных продуктов.....	327
Тўраева Муяссар Расул Қизи. Ўзбекистонда мева-сабзот маҳсулотларини етиштириш муаммо ва ечимлари	329
Сайдахмедов Ҳикматулла Маҳкамovich. Ўзбекистон ҳудудларининг иқтисодий ривожланганлик даражаси	331
Аметов Баҳадир Фурқат ўғли. Солиқ потенциалининг назарий талқини	332
Абдуллаева Ўктамхон Камаловна, Акциядорлик жамиятларида замонавий корпоратив бошқарув услубларини жорий этишнинг иқтисодий самарали механизмлари	334
Xudayberdiev Bobir. Korxona va tashkilotlar faoliyatida strategik menejmentning zaruriyati	335
Номазов Баҳром Бобомурадович. Ўзбекистон солиқ тизимини замонавийлаштириш хусусида. ...	336
Odilova Rayhona Anvar qizi. Sun'iy neyron tarmog'i(snt) metodini o'rgangan holda sun'iy intellekt(si)ning ishsizlik darajasiga ta'sirini prognoz qilish.	338
To'uchiyeva Nodira, Rajabov Sanjarbek Xamro o'g'li. O'zbekiston va xalqaro moliya tashkilotlar o'rtasidagi moliyaviy munosabatlarini rivojlantirish istiqbollari	340
Alimova Shaxnoza Oktyamovna, Bozorova Gulasal Oqmurodovna. O'zbekiston turizm sohasida transport xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari	341
Абраев Тўлқин Эсанович. Қорақалпоғистон Республикасида хизматлар соҳаси ривожланиши Ҳолатига бир назар	342
Ruziyeva Maxbuba Tulkinovna, Maxmadiyev Abdukarim To'xtamish o'g'li. O'zbekiston turizm sanoatida transport xizmatining tutgan o'rni va ahamiyati	344
Boyto'raev Olimjon Uroyimovich, Boyto'raeva Ma'mura Uroyimovna. Iqtisodiy inqirozni yuzaga keltiruvchi omillar	345
Gapparov Bexzod Nematillayevich. Klaster doirasidagi ishlab chiqarish kooperatsiyasini tashkil etish va rivojlantirish tamoyillari va shakllari.....	347
Raximova Dilorom Sulaymonovna, Hamroyev Halim Roziqovich. Turizmда animatsiyaning mohiyati, funksiyalari va ahamiyati	349

Таҳлилларни чуқурлаштирган ҳолда Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудий туманлари кесимида кўриб чиқилганида, 2021 йилда кўрсатилган хизматлар ҳажмининг 43,6 %и Нукус шаҳри ҳиссасига тўғри келган. Ҳудудда кўрсатилган хизматлар умумий ҳажмидаги энг катта улушлар бўйича кейинги ўринлар Қўнғирот (12,8%), Тўрткул (8,5%), Беговит (5,5%), Амударё (5,4%) ва Элликқалъа (4,7%) туманлари ҳиссасига тўғри келади. Шу билан бирга, кўрсатилган хизматлар умумий ҳажмида Қорақалпоғистон Республикасининг иқтисодий жihatдан паст ривожланган Тахтакўпир (1,2%), Мўйноқ (0,9%) ва Бўзатов (0,4%) туманларининг улуши жуда кам. Лекин айтиш жоиздир, шундай бўлса ҳам айнан қайд этилган туманларда хизматлар соҳасида ўзига хос ўсишлар кузатиш мумкин. Мисол тариқасида айтсак, 2021 йилда Тахтакўпир, Мўйноқ ва Бўзатов туманларида ўсиш суръатлари 2020 йилга нисбатан мос равишда 123,5%, 121,1% ва 129,5%ни ташкил этган. Бу эса жиддий катта кўрсаткич.

Хулоса қилиб айтганда, қишлоқ жойларда ресурслар кам талаб этадиган хизматлар соҳасини танлаш, рақамли, онлайн хизматларни ривожлантириш ва кенг қўламда фойдаланиш керак эканлиги ўз исботини кўрсатмоқда. Демак мамлакатимизда хизмат кўрсатиш соҳасини жадал ривожлантириш ва унинг ялпи ички маҳсулотдаги улушини кескин ошириш бир қатор муҳим ижтимоий иқтисодий муаммоларни ҳал этиш, шунингдек аҳолини иш билан таъминлаш, халқ реал даромадларини кўпайтириш, аҳоли барча қатламларининг турмуш фаровонлигини яхшилаш имконини беради.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 28 январдаги "2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида"ги ПФ-60-сон Фармони. <https://www.lex.uz/>
2. Қорақалпоғистон Республикаси давлат статистика бошқармаси маълумотлари. <https://www.qrstat.uz/>

Ruziyeva Maxbuba Tulkinovna
Buxoro davlat universiteti
Maxmadiyev Abdulkarim To'xtamish o'g'li
Iqtisodiyot va turizm fakulteti talabasi

O'ZBEKISTON TURIZM SANOATIDA TRANSPORT XIZMATINING TUTGAN O'RNI VA AHAMIYATI

Barchamizga ma'lumki, O'zbekiston hududi qadim zamonlardan G'arb va Sharqni bog'lovchi Buyuk Ipak yo'lida joylashgan davlat sifatida mashhurdir. Hozirgi kunda ham mamlakatimizni modernizatsiya qilish, davlat iqtisodiyotini sifat jihatdan yangi zamonaviy tuzilmasini shakllantirish, hududlarni rivojlantirish transport va kommunikatsiya tizimini takomillashtirish bilan uzviy bog'liqdir.

Mamlakatimizda iqtisodiyotning muhim tarmoqlaridan biri bo'lgan turizm sohasini ham jadallantirish uchun ham qulay iqtisodiy va huquqiy shart-sharoitlar yaratilib kelinmoqda. Mamlakatimizda, ichki turizmni tubdan takomillashtirish va rivojlantirish, ichki turizm tarmog'ini takomillashtirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2018-yil 7-fevralda "Ichki turizmni jadallantirishni ta'minlash chora tadbirlari to'g'risida"¹gi qarorni imzoladi. Transport sohasida turistlarga xizmat ko'rsatishni takomillashtirish maqsadida turizm uchun Respublikamiz hududiga olib kelinyotgan avtotransport vositalari uchun bojxona to'lovlari 3% qilib belgilab qo'yildi. Xalqaro turizmni rivojlantirish yo'lovchilarga zamonaviy va jahon standartlariga mos tarzda ko'rsatiluvchi xizmatlar sifatini tubdan yaxshilash uchun 2018-yil 1-yanvardan O'zbekiston Respublikasi xalqaro aeroportlarida qizil va yashil yo'laklar joriy etildi.

Eng muhimi, temiryo'l tarmog'ida xorijiy va mahalliy turistlarga qulay shart-sharoitlar yaratish maqsadida Toshkent-Samarqand-Qarshi-Xorazm shaharlarini bog'laydigan „Afrosiyob“ zamonaviy poyezdlar qatnovi ham joriy etildi.²

Respublika milliy iqtisodiyotida turizm tarmog'ining o'rni va ahamiyati, O'zbekistonning xalqaro turizm bozorida raqobatdagi ustunliklari, xalqaro va ichki turizmga turistlarga xizmat ko'rsatishda

¹ www.lex.uz

² Axmatova m. E. "Turizm va transport xizmatlarining bir-biri bilan uzviy bog'liqligi", №2(2) 2021 "Iqtisodiyot va turizm" xalqaro ilmiy va innovatsion jurnali, 86-90.

transport tarmog'ining ahamiyati mamlakat iqtisodiyotiga ulkan hissa qo'shadi. O'zbekiston azaldan sayyohlarni o'ziga jalb qiladigan maftunkor davlatdir. Mamlakatimiz turistlarga qadimiy va ulkan tarixga ega obidalarni, go'zal va xushmanzara shahar va qishloqlarni, turli- tuman tabiiy landshaftlarni namoyon eta oladi. Shu sababli ham O'zbekistonga butun dunyoda qiziqish kuchli.

Yo'lovchilar xavfsizligini ta'minlash transport xizmatlari ko'rsatishning eng muhim masalasidir. Shu sababdan yurtimizda xorijiy va mahalliy turistlarga sifatli va arzon transport xizmatlarini tashlik etish uchun:

- respublika hududida mahalliy va xorijiy turistlarga xizmat ko'rsatuvchi "RENT CAR"larni tashkil etish;¹

- transportning barcha tarmoqlari- temiryo'l, havo, avtomobil transportida xizmat ko'rsatishda sifatini darajasini yaxshilash uchun xususiy sektor ulushini ko'paytirish, xususiy yo'llar, davlat xususiy sherikchiligi asosidagi transport sohasida faoliyat yuritadigan korxonalarni shakllantirish;

- transport sohasiga xorijiy investorlarni va kompaniyalarni jalb qilish, ular bilan hamkorlikda loyihalarni amalga oshirish, investitsiyalarni sohaga yo'naltirish;

- xorijiy va mahalliy turistlarga xizmat ko'rsatishda avtotransport vositalarida raqamlashtirilgan to'lov tizimini tashkillashtirish (yengil avtomashinalar va mikroavtobuslar shular jumlasidandir);

- sayohat mavsumida transport tizimining barcha tarmoqlarida chegirmalar joriy qilish turizm soha transport tarmog'ida xizmat sifati va darajasini yaxshilaydi.

Mamlakatimiz iqtisodiyotini modernizatsiyalash sharoitida iqtisodiyotimizning muhim tarmoqlaridan biri bo'lgan transport xizmatining o'zni juda kattadir. Bu borada transportda tashish xizmatlari bozorini takomillashtirish, raqobat muhitlarini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. www.lex.uz
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar mahkamasining 8-avgust 1998 yildagi №346 «Turistik tashkilotlar faoliyatini takomillashtirish haqida»gi qarori
3. Axmatova m. E. "Turizm va transport xizmatlarining bir-biri bilan uzviy bog'liqligi", №2(2) 2021 "Iqtisodiyot va turizm" xalqaro ilmiy va innovatsion jurnali, 86-90.
4. Kuskov A.S. (2008) Turizmda transport: darslik. -M.: KNORUS
5. В. Г. Гуляев. «Правовое регулирование туристической деятельности». 2003.
6. «Туризм как экономический приоритет» (Серия «Экономика современной России»)), Проурзин Л.Ю. 2004 г
7. Технология путешествий и организация обслуживания мижозов. Уч.пособие Черных Н.Б. 2002 г.
8. Жукова М.А. Индустрия туризма: М 2003г.
9. Рузиева М. Т. МЕТОДОЛОГИЯ ГАСТРОНОМИЧЕСКОГО КАРТОГРАФИРОВАНИЯ СТРАН //Journal of new century innovations. – 2023. – Т. 28. – №. 1. – С. 121-125.
10. Рузиева М. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ В ГАСТРОНОМИЧЕСКОМ ТУРИЗМЕ //Talqin va tadqiqotlar. – 2023. – Т. 1. – №. 8.

Boyto'raev Olimjon Uroyimovich
NamMQI mustaqil izlanuvchi,
Boyto'raeva Ma'mura Uroyimovna
NamMQI magistranti

IQTISODIY INQIROZNI YUZAGA KELTIRUVCHI OMILLAR

Bugungi kundagi asosiy iqtisodiy muammolardan biri, resurslarning yetishmasligi, ishchi kuchi, yer va kapital kabi resurslar talabga nisbatan yetarli emasligi bilan izohlanadi. Shuning uchun iqtisodiyot kishilik ehtiyojlarining barchasini ta'minlay olmaydi. Insonlarning talablari va istaklari cheksizdir, ya'ni ular hech qachon to'liq qondirilmaydi. Asosiy iqtisodiy muammo esa resurslar yetishmasligi va cheksiz istaklarning ortib borayotganligidir. Iqtisodiyotning asosiy xususiyati resurslardan eng samarali va adolatli foydalanish uchun jamiyatda resurslarni qanday taqsimlash bilan bog'liq bo'lib qoladi.² Bu o'rinda asosiy masalalar quyidagilardir:

¹ O'zbekiston Respublikasi Vazirlar mahkamasining 8-avgust 1998 yildagi №346 «Turistik tashkilotlar faoliyatini takomillashtirish haqida»gi qarori

² Economic Problems of Scientific and Technical Progress, Leonid V. Kantorovich, The Scandinavian Journal of Economics. [Vol. 78, No. 4 \(Dec., 1976\)](#), pp. 521-541 (21 pages), Published By: Wiley